

ДАКТИЛІНА МАДРЕПОРОВА

Dactylina madreporiformis (Ach.) Tuck.

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду

Рідкісний.

Наукове значення

Реліктовий (третинний) аркто-альпійський вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Арктична зона та високогір'я Євразії, Пн. Америки. Гірський Крим (масив Чатир-Даг, г. Роман-Кош та Нікітська яйла). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Утворює великі групи.

Причини зміни чисельності

Витоптування під час випасання худоби.

Умови місцезростання

Гірські райони; переважно на карбонатних ґрунтах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань 1–4 см заввишки, карликовокущиста, сірувато-зеленувата або жовтуватокоричнювата. Гілочки круглястоциліндричні, дрібноямчасті, прямостоячі, порожнисті всередині, вилкоподібно розгалужені від основи; вкриті одиничними або зібраними у групи чорними горбкуватими пікнідами. Апотеції (діаметр 2–4 мм) бічні або розташовані на кінцях гілочок, зі світло-каштаново-

коричневим диском (трапляється рідко). Розмножується нестатевим (голкоподібними пікнокондіями, фрагментами слані) та статевим (еліпсоподібними або яйцеподібними одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Кримському ПЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Keissler, 1958; Motyka, 1960; Копачевская, 1986; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Малюнок: І.В. Маханьков

ЛЕТАРІЕЛА ПЕРЕПЛУТАНА

Lethariella intricata (Moris) Krog (= *Rhytidocaulon arboricola* (Jatta) Elenk.)

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Реліктовий (третинний) вид, єдиний з роду у флорі України.

Ареал виду та його поширення в Україні

Середземноморські р-ни Європи, Зх. Африка, Канарські о-ви. Гірський Крим (хр. Веселий — г. Чорна, хр. Муфлонний, масив Кара-Даг, г. Ай-Петрі). Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляються поодинокі або невеликими групами. Чисельність виду зменшується.

Причини зміни чисельності

Порушення біотопів, зокрема зменшення кількості старих дерев (яловця смердючого).

Умови місцезростання

Стовбури та гілки старих дерев яловця смердючого, силікатні скелі, на ґрунті (відкриті, добре освітлені місця).

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань куцста (10–15 см завдовжки), напівзвисяюча, жорстка, блідо-сіра біля основи, темно-сіра — на кінцях. Глочки неправильно розгалужені, циліндричні, широкі біля основи, звужені і тупі на кінцях, густо вкриті циліндричними вилчато або коралоподібно розгалуженими ізидіями. Апотеції з коричневим

або каштановим диском (діаметр до 4 мм); розвиваються рідко. Розмножується нестатевим (пікноконідіями, ізидіями) та статевим (одноклітинними еліптичними спорами) шляхом.

Режим збереження та заходи з охорони.
Охороняється у Кримському та Карадазькому ПЗ. Необхідно зберігати на цих територіях на верхній межі лісового поясу старі яловцеві дерева, вжити заходів щодо відновлення яловця смердючого в місцях зростання лишайника.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Еленкин, 1916; Keissler, 1959; Krog, 1976; Копачевская, 1986; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

**МЕЛАНОХАЛЕА
ЕЛЕГАНТНА,
МЕЛАНЕЛІЯ ЕЛЕГАНТНА,
МЕЛАНЕЛІЯ
НЕЗАБАРВЛЕНА,
ПАРМЕЛІЯ ЕЛЕГАНТНА**

Melanohalea elegantula (Zahlbr.) O. Blanco et al. (= *Melanelia elegantula* (Zahlbr.) Essl.; *Melanelia incolorata* (Parr.) Essl., *Parmelia elegantula* (Zahlbr.) Szat.)

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Реліктовий (пліоценовий) вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Європа (дуже спорадично — арктичні р-ни, Центральна та Атлантична), Кавказ, зх. Пакистан, Пд. Сибір, Пн. Африка, Пд. Америка. Українські Карпати, Гірський Крим, пд. берег Криму. Адм. регіони: Ів, Зк, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі. Чисельність виду скорочується.

Причини зміни чисельності
Вирубування лісів, забруднення повітря, рекреаційне навантаження.

Умови місцезростання
Стовбури листяних дерев.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань до 10 см завширшки, листовата, від блідо-оливково-сірої до темно-оливково-коричневої; досить щільно притиснена до субстрату. Лопаті 1–4 (іноді 7) см завширшки, досить рівні, коротко-округлі або дещо видовжені. Ізидії циліндричні, вгорі інколи головчасто потовщені, скупчені у центрі. Апотеції трапляються рідко. Розмножується нестатевим (голкоподібними одноклітинними пікно-

конідіями, ізидіями) та статевим (еліпсоподібними безбарвними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється в Карпатському НПП, Кримському та «Мис Мартьян» ПЗ, у заказнику «Новий Світ» (Крим). Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Motyka, 1960; Определитель лишайников..., 1971; Esslinger, 1977; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Копачевская, 1986; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

**КСАНТОПАРМЕЛІЯ
ГРУБОЗМОРШКУВАТА,
НЕОФУСЦЕЛІЯ
ГРУБОЗМОРШКУВАТА,
ПАРМЕЛІЯ**

**ГРУБОЗМОРШКУВАТА,
Xanthoparmelia ryssolea (Ach.) O. Blanco et al.
(=*Neofuscelia ryssolea* (Ach.) Essl. *Parmelia*
ryssolea (Ach.) Nyl.)**

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Аридний вид з євразійським типом ареалу.

Ареал виду та його поширення в Україні
Зх. і Пд. Європа, Кавказ, Середня Азія, Зх. та Сх. Сибір, Монголія. Степова зона та пд. райони лісостепової; зрідка — у Гірському Криму. Адм. регіони: Чк, Кд, Лг, Од, Хс, Зп, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється досить великими групами. Спостерігається тенденція до скорочення.

Причини зміни чисельності
Розорювання степових ділянок, випасання овець.

Умови місцезростання
На рівнинах — міждернинні проміжки (на ґрунті) степових угруповань, у горах — кам'янисті схили (на наносах ґрунту).

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань 1,5–4,5 см заввишки, листувата або напівкущиста, м'яка, більш-менш подушкоподібна; до субстрату прикріплена слабо або зовсім не прикріплена. Поверхня слані коричнева, зморшкувата, нерівно-складчаста або рівна, без соредій та ізидій, зісподу — оливково-бурого кольору. Частки слані 1–3 мм завширш-

ки, кутасто-циліндричні, блискучі, місцями сплюснені або коротко розгалужені. Апотеції невідомі. Розмножується вегетативно (фрагментами слані).

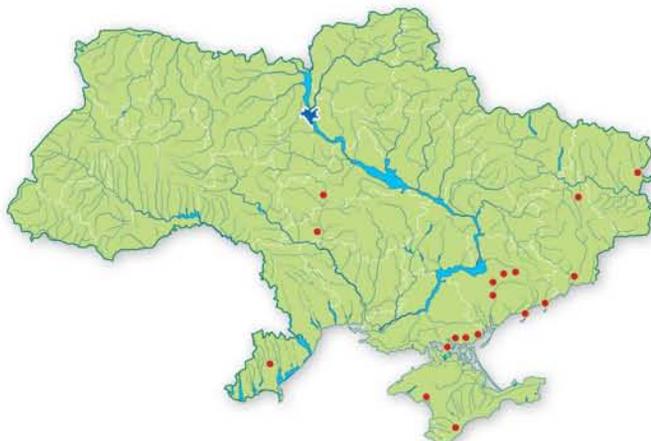
Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється у БЗ «Асканія-Нова», Карадазькому ПЗ та у відділенні «Кам'яні Могили» Українського степового ПЗ. Слід перевірити відомі та виявити нові місцезнаходження виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Окснер, 1937; Определитель лишайников..., 1971; Esslinger, 1977; Копачевская, 1986; Ромс, Блюм, 1988; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк

**ПАРМОТРЕМА
ПЕРЛИНОВА,
ПАРМОТРЕМА
КИТАЙСЬКА, ПАРМЕЛІЯ
ПЕРЛИНОВА**

Parmotrema perlata (Huds.) M. Choisy
(=*Parmotrema chinense* (Osbeck) Hale et Ahti
Parmelia perlata (Huds.) Ach.)

Родина Пармелієві — Parmeliaceae

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Реліктовий (пліоценовий) вид.

Ареал виду та його поширення в Україні
Зх. та Центральна Європа, Кавказ, Зх. Сибір, Далекий Схід, тропічні та субтропічні р-ни Азії, Африка, Пн. і Пд. Америка, Австралія, Нова Зеландія, о-ви Океанії. Закарпаття, Українські Карпати та Прикарпаття. Адм. регіони: Ль, Ів, Зк, Чц, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється поодинокі або невеликими групами.

Причини зміни чисельності
Вирубування лісів, забруднення повітря.

Умови місцезростання
Стовбури і гілки дерев (переважно бук, дуб, смерека), вкриті мохом скелі та валуни (на рівнинах і в горах).

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань до 15 см завширшки, великолистувата, у вигляді неправильної розетки або незначеної форми. Поверхня слані — сірувата або сірувато-зеленувата, зісподу — темна, майже чорна, з добре розвиненими тяжами. Лопаті розділені або щільно змикаються, з висхідними кучерявими краями, густо вкритими сораліями. Розмножується вегетативно

(соредіями) і статевим (одноклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.
Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ. Слід контролювати стан популяцій на цій території, дослідити можливі місцезнаходження та в разі виявлення виду взяти їх під охорону.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Определитель лишайников..., 1971; Макаревич, Навроцкая, Юдина, 1982; Окснер, 1993; ЧКУ, 1996.

Автор: О.Б. Блюм
Фото: С.Я. Кондратюк